

Summary

The aspect of Khmer thought is a work of art which attempts to show the generality in particularity of Khmer spirit today and vice versa. Naturally, in such short a space and the extent of this topic, it is impossible to cover everything, and I have accordingly selected what seem to me to be the most central themes. Inevitably there is a personal element in this choice.

This work of art, I hope, contains some things that will be of interest to those already familiar with the subject, but it is also intended as an introduction to Khmer philosophy. Indeed the historical approach of Legends, Anthropology, Ethnography, Sociology, Psychology seem to me excellent ways of introducing almost any subject, since a good understanding of current ideas can be obtained through the study of the developments which led up to them.

To know Khmer thought well, we must study Khmer sociology. In Sociology, legendary literature is a mirror to the concrete and abstract world such as thoughts, ideas, beliefs, desires, religion, traditions, ideology, national economy, education, politics, social administrative structure...etc. Thus, through studying Khmer sociology we can know Khmer thought which always alters accordingly to space and times.

This work of art will compile past knowledge, past experiences, present various issues in Khmer politics, economy, education, especially tragic civil war in the late 20th century. Of course political crisis, economic crisis, the decline of education, different ideological influences and civil war do affect mind and body deeply.

After the disappearance of civil war, Cambodia has met terrible events such as anarchy, crime, killing, assassination, violence, autocracy.

Why have we met these problems?

How and when to solve these problems?

Based on philosophical questions, I decided to choose the topic **the aspect of Khmer thought today** and try to find an approach to answer these questions. This topic will be separated into three parts as follows:

-The 1st. Part will illustrate the original Khmer thought system through culture legends, songs, proverbs, poems, riddles.

Of course pedagogues, writers and poets are philosophers who believed in the ideal of progress. They wished to apply science's emphasis on reason to the study of people's moral and social life through culture.

-The 2nd. Part will display all influences and the complicated problems in Cambodia right now. For instance Cambodia holds and respects **Buddhism**, but Cambodian people worship Buddha only in regarding him as a God and in everyday life they seem not to follow Buddha's law. Political crisis, economic crisis and the decline of education and civil war have changed Cambodian behavior from modest mind and modest behavior to cruel tendencies; from sincere virtue, just, honest, good deed and moral to unjust, dishonest, insincere and immoral. As a result causing Khmer people to perform bad deeds such as stealing, robbing, killing, assassination, domestic violence, autocracy, corruption, etc.

Do we have any approaches to solve all these problems?

To answer this question:

-Economists claimed that all these problems are caused by poverty. If

all people have the same high standard of living then all problems will be solved and improved.

-Politicians claimed that the tension in political atmosphere is caused by philosophical differences towards the over thrown government, drastic changes in law and the entire transformation of the economic system. Such changes have occurred because the people involved held certain beliefs about what is important, true and significant and about how life should be order. Democratic society stresses that people learn to think and make choices for themselves. Non-democratic society discourages such activities and want their citizens to surrender their own interests to

those of the state. If all people have unity of viewpoints, national unity sense of duty and common sense in making friends then all problems will disappear.

-Educationists claimed that national and international tension comes from people's lack of education, decay of civilization and ignorance. If all people have sufficient education and supreme culture then peace will exist in their hands.

-Sociologists claimed that social confusion in Cambodia comes from the social atmosphere. As Buddha said : ignorance passion greed, hatred

or violence, straying or aberration are the roots of social confusion. If all people drop or clean up all these elements, our society will meet glory and safety.

-In my opinion, after analysing the Cambodian situation in my thesis I found the approach to solve the problem as follows :

1-We can not give priority to a field other than those experts mention above. All problems happening right now are the results of past situations. Each problem can not be solved independently, but must be dealt with all at the same time.

2-Firstly, to get rid off social problems we must begin by constructing and developing good will of personal insight and secondly, good will for community and society.

-The 3rd.Part :Discusses the conclusion and recommendations to rehabilitate Cambodia through the strengthening of mind and behavior.

Please see the contents !

THE ASPECT OF KHMER THOUGHT TODAY

Introduction

Part I : General meaning of "mind or thought "and the birth of Khmer culture

I-What is mind or thought?

1-Definition

2-Conditions that make our mind develop

II-The birth of Culture

Part II : Foreign influences on Khmer culture

Chapter 1 :

I-Indian sources

II-Chinese sources

III-French sources

Chapter 2 : Other influences that have affected mind and behavior

I-Political influences

II-Civil war influences

III-Economic influences

IV-Educational influences

V-The generality in the particularity of Khmer thought

Part III : Conclusion

Recommendation

ពាក្យប្រើអក្សរកាត់

- 1-P.T.S.D. : Post-traumatic Stress Disorder
- 2-UNICEF : United Nations International Children's Fund
- 3-c.f : ប្រើប្រាស់ក្នុងសំណេរដើម្បីណែនាំឱ្យស្គាល់ពិធីមួយផ្សេងទៀត ដែលគួរប្រៀបធៀប ឬគួរពិចារណា ។
- 4-Ibid.(Ibidem) : ដូចគ្នានឹងសៀវភៅ ឬអត្ថបទ និងអ្នកនិពន្ធដែលទើបតែបានលើកឡើងអម្បាញ់មិញ
- 5-op.cit : ជាពាក្យកាត់ដែលត្រូវបានប្រើក្នុងសំណេរផ្លូវការ លើកឡើងពីឈ្មោះសៀវភៅ ដែល ត្រូវបានគេនិយាយពីមុនរួចមកហើយ ។

មាតិកា

ទំព័រ

ជំនាវដើម ១

សេចក្តីផ្តើម ៥

ជំពូកទី១ : ភាពទូទៅនៃគំនិត និងកំណើតរបបរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យ

I-គំនិតជាអ្វី? ១១

១-ការពន្យល់ន័យនៃគំនិត តាមទស្សនៈរបស់ទស្សនវិទូមួយចំនួន ១១

២-កត្តាដែលធ្វើឱ្យគំនិតមានការវិវត្ត ១៨

 ក-មជ្ឈដ្ឋានភូមិសាស្ត្រ ១៨

 ខ-បម្លាស់ទីជម្រក ១៨

 គ-ទំនាក់ទំនងរវាងមនុស្សនិងបរិស្ថាន ១៨

 ឃ-ភាពអសមត្ថភាពពេលជួបបញ្ហាផ្សេងៗ ១៩

 ង-ការស្រមើស្រមៃ ១៩

II-ចំណាច់កំណើតរបបរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យ ១៩

១-កត្តាដែលជម្រុញឱ្យកើតមានវប្បធម៌ ១៩

 ក-កត្តាទឹកដី-អាកាសធាតុ ២០

 ខ-កត្តាមនុស្ស ២២

 គ-ជីវភាពខ្មែរបុរេប្រវត្តិ និងរបាយប្រជាជន ២៥

២-វប្បធម៌ក្នុងគំនិតខ្មែរ ២៦

 ក-គោលសំខាន់ៗនៃវប្បធម៌ខ្មែរដើម ២៦

 ក.១-ក្នុងវិស័យសម្ភារៈ ២៦

 ក.២-ក្នុងវិស័យសង្គមកិច្ច ២៦

 ក.៣-ទស្សនវិជ្ជា ២៧

 ក.៣.១-ក្នុងវិស័យជំនឿ និងទំនៀមទំលាប់ប្រពៃណី ២៧

 ក.៣.២-សីលធម៌ ២៨

ទំព័រ

ក.៣.៣-ភាសា	២៩
ក.៤-សិល្បៈ និងស្ថាបត្យកម្ម	៣០
ក.៤.១-សិល្បៈ	៣០
ក.៤.២-ស្ថាបត្យកម្ម	៣១
ខ-ការឆ្លុះបញ្ចាំងពីធម្មជាតិនៃគំនិតខ្មែរតាមរយៈអក្សរសិល្ប៍	៣១
ខ.១-ផ្តល់គំនិតខ្មែរដែលបង្កប់នៅក្នុងពាក្យជូនប្រជាប្រិយ	៣៤
ខ.២-ផ្តល់គំនិតខ្មែរដែលបង្កប់នៅក្នុងកម្រងសុភាសិត	៣៤
ខ.៣-ផ្តល់គំនិតខ្មែរដែលបង្កប់នៅក្នុងពាក្យបណ្តាំ	៣៥
ខ.៤-ផ្តល់គំនិតខ្មែរដែលបង្កប់នៅក្នុងចំរៀងប្រជាប្រិយ.....	៣៦
ខ.៥-ផ្តល់គំនិតខ្មែរដែលបង្កប់នៅក្នុងរបាំប្រពៃណី.....	៣៧

ជំពូកទី ២ : ប្រភពនៃវប្បធម៌ខ្មែរ ដែលទទួលបានឌីណូសូរ

I-ប្រភពគំនូរ	៤០
១-ផ្នែកទស្សនវិជ្ជា	៤១
២-ផ្នែកគ្រប់គ្រង (វាជានិយមបែបសាសនា)	៤៣
៣-ឥទ្ធិពលនៃព្រហ្មញ្ញសាសនា	៤៥
ក-ទស្សនវិជ្ជាក្នុងព្រហ្មញ្ញសាសនា	៤៥
ខ-វត្តមាននៃព្រហ្មញ្ញសាសនានៅកម្ពុជា	៤៧
គ-ផ្នែកជាក់ស្តែងនៃឥទ្ធិពលព្រហ្មញ្ញសាសនានៅកម្ពុជា	៤៨
គ.១-ការនាំមកនូវភាសាសំស្ក្រឹត	៤៨
គ.២-ការនាំមកនូវអក្សរព្រាហ្មណ៍ ឬទេវនាគរី ឬនាគរី	៤៨
គ.៣-ការនាំមកនូវក្បួនវិជ្ជាសិល្ប៍សាស្ត្រ វិធីប្រើមន្តអាគមគូបផ្សំ និងការព្យាបាលជម្ងឺដោយឱសថបុរាណ	៤៩
គ.៤-ការនាំមកនូវអក្សរសិល្ប៍ព្រាហ្មណ៍និយម	៥១
គ.៥-ការនាំមកនូវគំរូអត្តសញ្ញាណនៃស្ថាបត្យកម្ម និងសិល្បៈថ្មីៗ	៥២
៤-ឥទ្ធិពលពុទ្ធសាសនា	៥៣
ក-ទស្សនវិជ្ជាពុទ្ធសាសនា.....	៥៣

ខ-វត្តមាននិងការវិវត្តពុទ្ធសាសនានៅកម្ពុជា៦០

គ-ឥទ្ធិពលពុទ្ធសាសនាមកលើសង្គមខ្មែរ៦១

 គ.១-ផ្នែកអប់រំវិចិត្តគំនិត៦១

 គ.២-សិល្បៈ និងស្ថាបត្យកម្ម៦៣

 គ.៣-នយោបាយ និងរបបគ្រប់គ្រង៦៤

ឃ-ផ្នែកដាក់ស្តែងនៃការប្រតិបត្តិពុទ្ធសាសនានៅកម្ពុជាសព្វថ្ងៃ៦៦

 ឃ.១-ព្រះពុទ្ធសាសនា និងសង្គមខ្មែរ៦៦

 ឃ.២-ព្រះពុទ្ធសាសនា និងបច្ចេកវិទ្យាដែលមើលមិនឃើញ៧០

 ឃ.៣-ព្រះធម៌ ៧៤

 ឃ.៤-តួនាទីវត្តអារាម៧៥

 ឃ.៥-ជំនឿនិងការប្រតិបត្តិ៧៦

 ឃ.៦-ហោរាសាស្ត្រ៧៨

 ឃ.៧-ការប្រើមន្តអាគម៨០

II- ប្រភពចិន៨២

 ១-ទស្សនវិជ្ជាក្នុងអក្សរសិល្ប៍៨២

 ២-ភាពរីកចម្រើននៃចំណង់ចំណូលចិត្តអានអក្សរសាស្ត្រចិន៨៤

 ៣-ឥទ្ធិពលអក្សរសាស្ត្រចិនមកលើផ្នែកគំនិតខ្មែរ៨៤

I ៤-ទំនៀមទំលាប់ប្រពៃណី៨៥

III- ប្រភពបស្ចឹមប្រទេស- ឥណ្ឌូពលធារិយ៨៦

 ១-បច្ចេកទេសរោងពុម្ព៨៦

 ២-សារពត៌មាននិងការផ្សព្វផ្សាយ៨៨

 ៣-ផលវិបាកផ្នែកទំនៀមទំលាប់ប្រពៃណី៩៥

 ៤-ការច្នៃសគំនិតគិតគូរពីអត្តសញ្ញាណជាតិ ៩៧

**ជំពូកទី ៣ ឥណ្ឌូពលផ្សេងៗ និងដល់ប៉ះពាល់មកលើទីកចិត្តនិងរោគប្បកិរិយារបស់
ប្រជាជនខ្មែរ**

I-ឥទ្ធិពលនយោបាយមកលើទីកចិត្តប្រជាជនខ្មែរ ៩៩

 ១-មូលហេតុនៃជម្លោះនយោបាយ៩៩

២-ជម្លោះនយោបាយនៅកម្ពុជា១០១

 ក-កត្តាខាងក្នុង១០២

 ខ-កត្តាខាងក្រៅ១០៦

៣-ឱនភាពនិងផលវិបាកនៃជម្លោះនយោបាយ១០៩

II - ឥទ្ធិពលនៃសង្គ្រាមក្នុងស្រុកមកលើទឹកចិត្តនិងអាកប្បកិរិយារបស់ប្រជាជនខ្មែរ ១១២

 ១-មូលហេតុនៃសង្គ្រាម១១២

 ២-ទំនាស់និងសង្គ្រាម១១៤

 ៣-ផ្នែកជាក់ស្តែងនៃសង្គ្រាមស៊ីវិលនៅកម្ពុជា១១៧

 ៤-ផលប៉ះពាល់នៃសង្គ្រាមមកលើប្រជាជនកម្ពុជា១១៨

 ក-ចំពោះទារក១១៨

 ខ-ចំពោះកុមារអនាថា ១១៨

 គ-ទឹកចិត្តរបស់កុមារពេស្យាចារ១១៩

 ឃ-ចំពោះសិស្សនិងនិស្សិត ១២២

 ង-ចំពោះវ័យចាស់ជរា១២៦

 ច-ភាពភ័យរន្ធត់ដែលជាផលវិបាករបស់សង្គ្រាម ១២៧

III - ឥទ្ធិពលសេដ្ឋកិច្ចមកលើទឹកចិត្តនិងអាកប្បកិរិយាប្រជាជនខ្មែរ ១២៩

 ១-មរតកនៃភាពអាប័ឱនសេដ្ឋកិច្ចពីអតីតកាល ១២៩

 ២-សេដ្ឋកិច្ចជាតិនិងចំណុចខ្សោយ ១៣២

 ៣-ភាពអសកម្មរបស់ប្រជាជនខ្មែរក្នុងការប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិត១៣៤

 ៤-ការឈានទៅធ្វើទំនើបការរូបនីយកម្ម១៣៥

 ៥-កម្លាំងនិចលភាព ១៣៨

 ៦-ភាពទីទាស់ក្រៅនៅកម្ពុជា ១៤០

IV - ឥទ្ធិពលនៃការអប់រំមកលើទឹកចិត្តនិងអាកប្បកិរិយាប្រជាជនខ្មែរ ១៤៣

 ១-កំហុសក្នុងការប្រដៅដាស់តឿន១៤៣

 ក-ភាពនៃខ្លួនពុំសមស្របនឹងដំបូន្មាន១៤៣

 ខ-ភាពមិនគ្រប់ជ្រុងជ្រោយនៃដំបូន្មាន ១៤៣

គ-យថាអនុលោមសាសនាលង្កួន ១៤៣

២-ការអប់រំដែលអនុលោមទៅតាមប្រពៃណី ១៤៦

៣-ការអប់រំឱ្យគោរពតាមឋានានុក្រម ១៥៣

៤-ភាពមិនអើពើនិងស្រវឹងស្រទេព្យទទួលយកនូវការអប់រំ ១៥៤

៥-ផ្នែកជាក់ស្តែងនៃការអប់រំនៅកម្ពុជា ១៥៥

V-ភាពរួមគ្នាភាពជាដៃគូដ៏សំខាន់ៗ ១៥៧

 ១-ការកំណត់ឋានៈមនុស្សក្នុងសង្គម ១៥៧

 ២-ល្បាយជាតិសាសន៍ ១៥៨

 ៣-លក្ខណៈរបស់ខ្មែរ-សង្គមមួយដែលអភិរក្ស ១៦២

 ៤-សេចក្តីត្រូវការតិចតួចរបស់ប្រជាពលរដ្ឋសាមញ្ញ ១៦៤

 ៥-អាចកំពុងនៃស្នាមញញឹមនៅក្នុងស្មារតីខ្មែរ ១៦៦

 ៦-ការលំបាកដល់រដ្ឋាភិបាលដោយសារការផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅរបស់ប្រជាជន ១៦៨

 ៧-សេចក្តីសុចរិតទៀងត្រង់របស់ខ្មែរ ១៦៨

 ៨-ឱនភាពនៃតម្លៃមនុស្សនៅកម្ពុជា ១៧១

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន ១៧៣

អនុសាសន៍ ១៧៨

គន្លងវិទ្ធាន ១៨៤